

Barnehagebruksplan 2021-2030

Osterøy kommune

Innhald

1. BAKGRUNN	3
Mandat for arbeidet	3
Føremål	3
Arbeidsgruppe og medverknad	3
Barnehagane på Osterøy, to private og 6 kommunale	4
2. NASJONALE OG LOKALE FØRINGAR FOR BARNEHAGESEKTOREN	4
Nasjonale føringar for barnehage tilbudet	4
Lokale føringar	5
Kvalitetar i bygg – ein standard for framtida	5
3. KVALITET	6
Pedagogisk kvalitet i barnehage tilbudet	6
Barnehagebygg i framtida i Osterøy kommune	7
4. ØKONOMI	10
Storleik på barnehagane og berekraftig økonomi	10
Varierende kostnad per barnehageplass i Osterøy kommune	10
Driftstilskot og kapitaltilskot per fulltids plass til private barnehagar	11
5. BARNETALSUTVIKLING	12
Forventa barnetalsutvikling i planperioden	12
Usikre prognosar – behov for fleksibilitet	12
Kvar er barn under skulepliktig alder busett i dag?	13
Kapasitet	14
6. BARNEHAGESTRUKTUR I FRAMTIDA	15
Driftsavdelinga si vurdering av den kommunale bygningsmassen	15
Søknad om kommunalt tilskot til private barnehageplassar per mai 2021	17
Oversikt over barnehagane	18
Barnehagar i Haus-området	18
Barnehagar i Valestrand-området	18
Barnehagar i Lonevåg-området	19
Barnehagar i Fotlandsvåg-området	20
7. RÅDMANNEN SI TILRÅDING OM EIN BEREKRAFTIG BARNEHAGESTRUKTUR	21
Å møte endra behov	21
Målsettingar	21
Tilråding om berekraftig barnehagestruktur	21
Barnehagehage i Haus-området	22
Barnehagar i Valestrand-området	22
Barnehagar i Lonevåg-området	23
Barnehagar i Fotlandsvåg-området	24
Oppsummering – barnehagestruktur i framtida	25

1. BAKGRUNN

Mandat for arbeidet

Høyringsutkastet som her er utarbeidd er svar på eit vedtak i Heradsstyret 9. desember 2020. Osterøy kommune hadde prosjektert utbygging av Hauge barnehage med to avdelingar. 5 millionar var sett av på investeringsbudsjettet for 2021 og 8 millionar for 2022, og byggjearbeidet var planlagt å ta til våren 2021. Utbyggingsplanane vart stoppa då Heradsstyret gjorde følgjande vedtak 9. desember 2020 knytt til midlane på investeringsbudsjettet post 1252:

*Posten vert endra frå «Utviding Hauge barnehage» til «Utviding av kapasitet i barnehage»
Kvar midlane skal nyttast vert bestemt etter at det Heradsstyret er førelagt ein analyse av
framtidig kapasitetsbehov i barnehagane.*

Føremål

I åra 2000 - 2018 var det tilflytting av barnefamiljar på Osterøy og fødselstala var høge. I fleire år var det behov for om lag 20 nye barnehageplassar og dei barnehagane som kunne utvide kapasiteten gjorde det. Hauge barnehage vart ferdig i 2012 og er den nyaste barnehagen i Osterøy kommune. Etter 2018 har folketalsutviklinga flata ut. Det vart planlagt ei utbygging av Hauge barnehage for å møte ytterlegare behov for barnehageplassar. Totalt har vi 8 barnehagar i Osterøy kommune i dag, der 2 er privateigde og 6 er kommunale.

Føremålet med å utarbeide ein barnehagebruksplan er å sikre ein barnehagestruktur i Osterøy kommune som stettar lovkrava og behovet for barnehageplassar på kort og lang sikt. Rådmannen legg til grunn at barnehagane skal vere kostnadseffektive med ein struktur som er berekraftig.

For å svare på framtidig kapasitetsbehov i barnehagane må vi analysere barnetalsutvikling og framtidig trong for barnehagar i kommunen under eitt og i dei lokale sentra, samt om det er grunnlag for å etablere fleire nye barnehageplassar i dei ulike lokale sentra på Osterøy. Trygge Barnehagar har søkt om å byggje ein ny barnehage i 2022 på Rundhovde. Det er og motteke søknad om å drive ein familiebarnehage på Valestrandsfossen.

Barnehagebruksplanen skal og gje føringar for utforming av barnehagar for framtida. Bygga skal ha gode rom for leik og læring i trygge og gode areal, samt leggje til rette for gode arbeidstilhøve for personalet.

Arbeidsgruppe og medverknad

Ei arbeidsgruppe beståande av kommunalsjefen for oppvekst Olaf Hella, plansjef Pelle Engesæter og tenesteleiar for barnehage Hilde Gunnarson har utarbeidd planen, som er forankra i overordna føringar på nasjonalt og lokalt nivå.

Medverknad har vore i form av møte med treparts-samarbeidet i ulike kommunale barnehagar og private barnehageeigarar i Osterøy kommune. Møta har i stor grad retta seg mot fordelar og ulemper i drifta og bygga, kva som er mogeleg og ønskjeleg for framtida. Barnehagane er oppfordra til å informere sine Samarbeidsutval at det vert ei høyring på planen.

Planen som no ligg føre er eit resultat av innspel frå desse møta og faglege innspel frå driftsavdelinga og økonomiavdelinga i kommunen. Rådmannen sin stab har vore orientert undervegs i arbeidet.

Barnehagane på Osterøy, to private og seks kommunale

Visar til punkt 6. Barnehagestruktur i framtida, for informasjon om den einssilde barnehage.

Fotlandsvåg barnehage – 29 barn

Hauge barnehage – 76 barn

Reppen barnehage – 62 barn

Lonevåg barnehage - 115 barn

Mjøsdalen – 13 barn

Haus barnehage – 66 barn

Gårds- og friluftsbarnhagen – 38 barn

Valestrand barnehage - 30 barn

2. NASJONALE OG LOKALE FØRINGAR FOR BARNEHAGESEKTOREN

Nasjonale føringar for barnehagetilbodet

Barnehagelova (2020) gjev dei juridiske reglane som barnehagane i Norge skal styrast etter. Barnehagelova gjeld uavhengig av kven som eig barnehagen og korleis den er organisert. Det kjem og klart fram kva som er barnehageeigar sitt ansvar og kva som er kommunen sitt ansvar som barnehagemynde.

Barnehagelova skildrar mellom anna samfunnsmandatet til barnehagane, kva verdigrunnlag barnehagen skal byggje på og viktige føringar for barnehagedrifta. Bemanningsnorm og pedagognorm er fastsett. Barnehagelova har ikkje fastsett størrelsen på inne- og uteareal i barnehagen, men departementet har i sine merknader til Barnehagelova § 14 gjeve rettleiande norm for barns leke- og opphaldsareal: «(...)4 m² netto per barn over tre år og om lag 1/3 meir per barn under tre år. Utearealet i barnehagen bør være om lag seks gangar så stort som leke- og opphaldsarealet inne».

Kommunen er lokal barnehagemynde og har ansvaret for å godkjenne barnehagar etter barnehagelova og utføre tilsyn etter barnehagelova og rammeplanen. Kommunen skal gjere ei vurdering av behovet for barnehageplassar og ut frå dette utvise skjønn når det gjeld godkjenning og finansiering av nye barnehageplassar, jamfør Barnehagelova kap. IV.

Rammeplanen for barnehagen, innhald og oppgåver (2017) er ei forskrift til Barnehagelova. Den gjev føringar for barnehagen sitt verdigrunnlag, innhald og oppgåver, samt gjev forpliktande rammer for planlegging, gjennomføring og vurdering av verksemda.

Døme på anna regelverk som legg føringar for barnehage er:

- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager
- Forskrift om politiattest i barnehager
- Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager
- *Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for rekruttering og kompetanseutvikling, 2018-2022.* Kunnskapsdepartementet.
- Stortingsmeld. 19. *Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen, 2015-2016.*
- Stortingsmeld. 6. *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. 2019-2020.*
- Stortingsmeld. 41. *Kvalitet i barnehagen, 2008-2009.*

Lokale føringar

- Kommuneplanen sin samfunnsdel 2021-2040 har nett vore på høyring. Planen gjev ein oversikt over dei utfordringane og mogelegheiter kommunen står ovanfor knytt til samfunnsutvikling, og kva rammer som kommunen meiner er viktige for utviklinga. Det kjem her fram at barnehage er ei viktig satsing for å gjere Osterøy attraktiv som bustadkommune. «Det er viktigare og meir realistisk å arbeide for å få utflytta ostringar til å flytte attende, enn å arbeide for nyttilflytting. Ei viktig oppgåve for kommunen vil vere å leggje til rette for at dei unge vender attende til kommunen etter ferdig utdanning. Arbeidet med dette startar i barnehagen, og held fram gjennom å trekkje barn og unge med i samskapingssprossar» (Kommunen sin samfunnsdel 2021-2040, s.10).
- Kommuneplan for oppvekst 2019-2023; eit strategidokument for å oppnå kvalitet, og eit kunnskapsgrunnlag for kva som er viktige omsyn i utviklinga av tilbodet.
- Berekraftsprosjektet «Alle vil bu på Osterøy».
- Kvalitetsplan for barnehagane 2019-2022, pedagogiske satsingar for dei kommunale barnehagane i perioden.
- Vedtektene for dei kommunale barnehagane, vedtekne av Heradsstyre. Vedtektene fastset opningstid, foreldrebetaling, opptakskriterier, arealnorm med meir.

Kvalitetar i bygg – ein standard for framtida

Regelverk som legg føringar for det fysiske miljøet i barnehagen er:

- Barnehagelova (2020)
- Rammeplan for barnehage, innhald og oppgåver (2017)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler (2013)
- Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr (2014)
- Plan- og bygningslova (2021)
- Arbeidsmiljølova (2020)

3. KVALITET

Det er eit viktig prinsipp at eit barnehagebygg innbyr til fleksibel bruk og organisering av barnegrupper og bemanning, slik at det er mogeleg å redusere og auke barnegrupper og endre organisering i takt med endring av folketal og demografi. I den heilskaplege vurderinga er også pedagogisk kvalitet teke med, ikkje berre økonomi.

Pedagogisk kvalitet i barnehagetilbodet

Osterøy kommune har ei målsetting om høg pedagogisk kvalitet i barnehagetilbodet. Vi har eit mangfald i storleik og organisering av barnehagane, og den enkelte barnehage har si pedagogiske satsing. Dette gjer at foreldre kan velje å søke seg til det pedagogiske tilbodet og organiseringa som dei meiner er viktig og riktig for sitt barn. Det er eit godt samarbeid om kvalitet mellom styrarane i private og kommunale barnehagar, og dei private barnehageeigarane vel å følgje kommunen sine føringar.

Om ein barnehage er liten eller stor er ikkje avgjerande for kva kvalitet dei har i barnehagetilbodet. I Fafo-rapporten (2015:48) «Har barn det bra i store barnehager?» konstaterer forskarane at både foreldre og barnehagetilsette har ei generell oppfatning om at små og store barnehagar lukkast i å oppfylle viktige mål. I kva grad foreldre er nøgde med barnehagane finn dei følgande:

«Foreldre som har barn i små barnehager er noe mer tilfredse enn foreldre som har barn i mellomstore og store barnehager. Men skillet går ikke mellom store barnehager og de øvrige - det går mellom store og mellomstore barnehager på den ene siden, og de små på den andre. Forskerne tolker tilfredsheten med små barnehager som et resultat av foreldres vektlegging av trygghet og omsorg.»

Fafo finn i dette ein tendens til at foreldre set likhetsteikn mellom små barnhagar på den eine sida og trygt, familiært og kjærleg på den andre. Dei finn at dei store barnehagane i utgangspunktet ikkje reknast som det tryggaste alternativet, men dei må overtyde gjennom ein god praksis.

Vidare finn forskarane fleire fordelar for barna med større barnehagar, men om desse fordelane skal realiserast stillast det andre krav til korleis barnehagen vert organisert og leia.

Barnehagelova §24 omtalar at barnehagen skal ha *ei forsvarleg pedagogisk og administrativ leiing*, men greier ikkje ut kva som er forsvarleg. Utdanningsforbundet har hatt som rettleiar at kvar avdeling skal ha 35% styrarressurs, men det er eit mangfald av måtar å organisere og fordele ansvar for oppgåver mellom styrar og eigar og difor vert vurderinga ulik for kva som er forsvarleg.

Styrar skal ha kapasitet til å følgje opp alle tilsette og når barnehagen vert stor er det ei utfordring å ha tilstrekkeleg kapasitet. Dersom kapasiteten er for lav, kan det sjå ut til at det visast i høgare fråvær hjå tilsette og stor grad av delegering av ansvar i organisasjonen. Styrar er og fagleg leiar og skal ha kapasitet for endringsarbeid og å leie kompetanseutvikling hjå dei tilsette. Ei ekspertgruppe la fram ein rapport om barnehagelærarprofesjonen no og i framtida (2018) og visar til at det stillast store krav til leiing i barnehagar og at styrarane står i eit krysspress. Det visast til at styraroppgåvene vil verte meir komplekse i tida som kjem og at det er behov for å sikre tilstrekkeleg leiingsressurs i store barnehagar.

Barnehagebygg i framtida i Osterøy kommune

Barnehagebruksplanen gjev her føringar for utforming av barnehagar for framtida. Ved oppgradering av bygg og eventuelle nye kommunale barnehagebygg må vi sjå til at bygga møter krav i tida og har gode løysingar for barn, foreldre, tilsette og utøving av pedagogikk sett i eit lengre perspektiv. Bygga skal ha gode rom for leik og læring i trygge og gode areal, samt leggje til rette for gode arbeidstilhøve for personalet.

I dialog med styrar, tillitsvalde og verneombod i dei kommunale barnehagane kom det fram erfaringar med kva som gjev gode rammer i dei fysiske romma og kva som gjev avgrensingar. Dette samsvarar med forskning, til dømes «Barnehagenes organisering og strukturelle faktorerers betydning for kvalitet» (Kunnskapsdepartementet, Rapport Iris – 2011/029), og med Bergen kommune si erfaring med nyare bygg i Bergen (Barnehagebruksplan, 2016-2030).

Det er vorte fleire små barn i barnehagane og dette må speglast i romma både ute og inne. Dei minste barna og nokre større barn har større behov for skjerming, slik at dei kan utforske og utfordrast innanfor trygge rammer. Organisering av barnegruppene kan endre seg frå år til år ut frå barna sine behov og det er difor viktig at heile bygget kan passe til alle aldersgrupper. Plan- og bygningslova krev at det universell utforming i alle offentlege bygg og ein bevegelseshemma / rullestolbrukar skal kunne bevege seg rundt i heile bygget og uteområdet.

Areal

Barnehagelova fastset ei arealnorm for godkjent leike- og opphaldsareal per barn på 4 m² per barn over 3 år og 5,3 m² per barn 1-2 år. Utearealet er 6x4 m² = 24 m² per barn. Det tilsei at ein barnehage med 100 storbarnsplassar skal ha 400 m² godkjent leike og opphaldsareal inne, og om lag 2400 m² uteareal.

Inneklima

Miljøretta helsevern har føringar og grenser for akustikk og lyd i rom. Osterøy si driftsavdeling har prøvd ut mange løysingar og fell ned på følgande:

Ved utbetring av akustikk og lyd i eksisterande bygg og nybygging skal det monterast himling med støyabsorberande plater i taket og støyabsorberande golvbelegg.

Lyspunkt i himling med må være flimmerfrie og det må monterast dimmar.

Det bør være installert måleinstrument av inneklima i nokre sentrale rom for barna.

Som varmekjelde i nye bygg er golvvarme å føretrekke, helst i form av bergvarme. Panelomnar under vindauge skal ikkje nyttast, då det er ugunstig for luftkvaliteten og vert klatra på av barna, slik at dei vert rivne ut av veggen.

Rom

Eit viktig prinsipp er å ha eit transparent bygg, det vil sei å kunne ha innsyn i alle rom. Alle rom skal ha innsyn gjennom vindauge, slik at det er mogeleg å sjå kva som går føre seg utan å forstyrre. I mange rom er vindauge i høgde for dei tilsette å føretrekke. Å ha heile veggav glas er ikkje ønskjeleg, då det kan hindre barna i deira konsentrasjon og leik. Også stelleromma skal ha innsyn, men plasseringa av vindauge er då viktig for å ta vare på barnet sin rett til privatliv.

Romma skal innreiast med fleksible møblar og interiør som lett kan flyttast på og alle flater skal vere lette å reingjere. Høge skap i leikeromma skal ha glassdører, slik at leiker er synlege for barna.

Kvar avdeling skal ha nokre mindre rom knytt til hovudrommet. Dei mindre romma skal ikkje ha tydeleg definert funksjon, men ha kvalitetar som inviterer til samhandling og leik i mindre barnegrupper.

Barnehagen har behov for eit større samlingsrom, for variert leik og fellesopplevingar, samt personalmøte og foreldremøte. Det er behov for eit lagerrom per avdeling.

Reinhold og teknisk rom

Reinholdsrom med tilhøyrande lager og teknisk rom må dimensjoneras etter slik behova er i dag og etter størrelse i bygget. Det har vore ei stor utvikling av kva som krevst av reinhold og kva reiskapar ein reinholdar brukar. Bøttekott er ikkje tilstrekkeleg lenger, men rommet for reinholdar skal ha plass til stor reinholdsmaskin, den tradisjonelle reinholdsvogna, vaskemaskin for moppar, samt vere lager for alle vaskemidlar og reinholdsartiklar. Av miljø- og effektivitetsomsyn skal forbruksartiklar til reinhold kjøpast inn i større kvanta og må lagrast på egna stad. Visar til «Interkommunal norm for materialval ved nybygg og rehabilitering» (2017).

Teknisk rom skal ha plass til oppbevaring av ekstra filter og andre forbruksartiklar til ventilasjonsanlegget, og vaktmestar må ha ein arbeidsplass / data for justering av balansert ventilasjon med meir.

Kjøkken

Miljøretta helsevern stiller krav om rein og skitten sone, samt tre vaskar på eit kjøkken.

Dersom eit kjøkken vert delt av to avdelingar skal kjøkkenet ha kjølerom og fast plass til store kjeldesorterings-beholdarar. Kjølerom vil sikre at det er tilstrekkeleg fysisk plass til mat og drikke, og gjer det mogeleg å møte endringar i retningslinjer for matserving. Kjøkkenet skal ha ein sone som inviterer til samhandling og at barna kan delta i matlaginga.

Ein steamar er å tilrå framfor vanleg oppvaskmaskin på grunn av tidsbruk, effektivitet og ergonomi. Dersom kjøkkenet ikkje er ein del av godkjent leike- og opphaldsareal, er det mogeleg å nytte ein steamar.

Garderobar for barn og tilsette

Miljøretta helsevern stillar krav til tydelege skilje mellom skitne og reine soner, noko som gjev sterke føringar for både grovgarderobe og fingardarobe. Tradisjonelt er grovgarderobane relativt små og det er naudsynt å ta barnas sko og ytterkle inn i fingardaroben. Dersom fingardaroben er ein del av det godkjente leike- og opphaldsarealet til barna er det ikkje lovleg å oppbevare skitne sko og kle her. Dersom det ikkje er plass for tilsette sine ytterkle og sko i grovgarderoben, fører det til ein unødige logistikk og venting for barna, noko som gjer overgangssituasjonen for barna vanskeleg.

Grovgarderoben til barna skal ha golvmatter som sikrar at smuss vert fanga opp og vete vert sugd opp. Grovgarderoben skal vere stor nok til å oppbevare *alle* sko, dressar og ytterkle for både barn og tilsette, samt barnas barnehagesekkar.

Stellerom og toalett

Kravet frå miljøretta helsevern er ein stelleplass per 10 barn og eit toalett per 10 barn. Tradisjonelt er stelleromma små og tek ikkje høgde for at det er mange barn skal skiftast bleie på samstundes, heller ikkje at det er ein del av den pedagogiske verksemda. Det er naudsynt med større stellerom for å sikre gode rammer for stellesituasjonen for barn og tilsette.

Ved utbetringar eller nybygg skal stelleromma vere minimum dobbel størrelse av det som no er vanleg. Det skal vere to stelleplassar, der den eine er hev- og senkbar stellebenk.

Barnehagane har i dag vanlegvis ikkje fleire toalett i same rom. Ved utbetringar eller nybygg skal kvar avdeling ha 2, helst 3 toalettbåsar ved sidan av kvarandre. I tillegg skal kvar grovgarderobe/ skitten sone ha eit toalett, slik at det er lett tilgang når barna er ute. Det vil då verte mindre kø når mange barn skal på toalettet samstundes og det vert betre overgangssituasjonar for barna.

Vognoppbevaring og praktisk plassering ute

Barna søv i eigne vogner og vognene skal oppbevarast i barnehagen. Vognhuset må vere musetett og ha oppvarming, slik at vognposane ikkje myglar om dei er vorte fuktige. Det er viktig at posane ikkje vert fjerna frå vogna kvar dag, grunna kvelingsfare i lause vognselar. Ei gunstig plassering av vognhuset er tett på inngangspartiet, slik at ein får minst mogeleg bæring av barna frå stellerommet til vogna. Dette er viktig, då dette er noko av det som slit mest fysisk på dei tilsette.

Plassering av anna ute:

Skur til leiker og sykklar må vere romslege, slik at det er mogeleg å etablere system som stimulerer barna til meistring og vere sjølvstendige.

Avfallskonteiner skal ikkje oppbevarast inntil husvegg på grunn av brannfare.

Personaldel i barnehagen

Dei tilsette må ha ein garderobe med låsbare skap for ekstra tøy og veske/sekk. Det er viktig å auke opp talet på garderobeskap, då det er behov for at vikarar og har eigne skap.

Dei tilsette sine sko og ytterkle til bruk i barnehagen, slik som regnkle og store dressar, må ha plass i barnas grovgarderobe.

Pauserom for tilsette må kunne brukast som møterom, og skal møblerast med møtebord med komfortable stolar rom. Pauserommet må ha kjøleskap dimensjonert til talet på tilsette og oppvaskmaskin.

Styrars kontor skal ha møteromfunksjon og det må vere eit kontor til assisterande leiar. Pedagogane har plantid i barnehagen og skal ha ein arbeidsplass. Det bør vere eit rom med fleire arbeidsplassar, dimensjonert etter kor mange pedagogar som er tilsett.

4. ØKONOMI

Storleik på barnehagane og berekraftig økonomi

For å lettare kunne samanlikne storleik og kostnader vel vi å samanlikne tal på storbarnsplassar. Dersom ein barnehage har 10 barn i alderen 1-2 år, vil dette bli rekna som 20 storbarnsplassar.

Rådmannen har sett til andre kommunar på korleis dei vurderer storleiken på barnehagar opp mot berekraftig økonomi. Det har ikkje vore mogeleg å finne tilsvarande vurderingar frå kommunar som har same innbyggjartal som Osterøy, då dei ikkje har nedfelt slike vurderingar i tilgjengelege dokument. Lønnskostnader utgjer største kostnaden i barnehagar, men det er fleire faktorar som spelar inn. Stordriftsfordelar er ein av desse. Rådmannen ser difor til Bergen, Trondheim og Oslo og kva dei har konkludert med etter å ha vurdert storleik opp mot berekraftig økonomi.

- Bergen kommune seier i Barnehagebruksplanen (2016-2030) at barnehagane i kommunen ut frå ei heilskapleg vurdering har landa på at barnehagar bør ha kapasitet på minst 60 - 80 barn, tilsvarande 4 -5 avdelingar.
- Trondheim kommune har vedteke at nye barnehagar skal ha ein kapasitet på 85 -150 storbarnsplassar.
- Oslo kommune har vedteke at det skal byggjast 72, 108 eller 144 storbarnsplassar, tilsvarande 4, 6 eller 8 basar.

Varierende kostnad per barnehageplass i Osterøy kommune

Det er rekna ut ein kostnad per barnehageplass i kommunale barnehagar i rekneskapsåret 2020. Vedlikehald av bygg ikkje teke med i denne snittprisen, men gjev eit bilete på kostnader per fulltidsplass omrekna til storbarnsplassar. Kostnad per barnehageplass i Osterøy er samanfallande med KS si erfaring om at barnehagar med meir enn 90 storbarnsplassar driv meir kostnadseffektivt.

Kostnaden per storbarnsplass i Osterøy kommune er:

- Kr. 101.911,- i barnehagar større enn 99 storbarnsplassar (Lonevåg, Hauge og Haus)
- kr. 121.247,- i barnehagar mellom 19-41 storbarnsplassar (Fotlandsvåg, Mjøsdaalen og Valestrand)

Det er verdt å merke seg at lønnskostnadane utgjer størstedelen av budsjett i barnehagane. Lønnskostnadane i barnehagane varierer med 19% (2020) ut frå kva kompetanse og ansiennitet personalet har, samt at styrarressursen i to av dei minste barnehagane er forholdsmessig større enn i dei største barnehagane.

Tabell 1, Kostnad per storbarnsplass

Kommunale barnehagar	Barnehageplassar per 15.12.20, fulltidsplass	Omrekna til storbarnsplassar og fulltidsplassar	Pris per storbarnsplass, etter rekneskap 2020
Lonevåg	114,2	157,4	95 159
Hauge	71,6	99,4	101 523
Haus	75	103,8	109 053
Valestrand	32,6	40,4	118 069
Fotlandsvåg	29	38	129 987
Mjøsdaalen	15,6	19,4	115 687
Totalt	338	458,4	

Driftstilskot og kapitaltilskot per fulltidsplass til private barnehagar

Det er verdt å merke seg at kostnaden per barnehageplass i førre avsnitt ikkje kan samanliknast direkte med tilskot for private barnehagar, då uttrekket her ikkje samsvarar berekningsgrunnlaget for tilskot. Visar til «Forskrift om tildeling av tilskot til private barnehagar».

Satsar for kommunalt driftstilskot i 2021 til private barnehagar i Osterøy kommune er berekna ut frå dei totalt driftskostnadane i kommunale barnehagane slik dei kjem fram i rekneskap i 2019.

Satsane viser dei reelle kostnadane kommunen brukar per barnehageplass. Det medfører at kommunen sine utgifter må vurderast særskilt, då til dømes store vedlikehaldskostnader på gamle bygg fører til ein høgare tilskotssats til dei private barnehagane. Dersom utgifter til vedlikehald på bakgrunn av eldre kommunale barnehagebygg vert lågare, vert tilskotet til dei private barnehagar lågare.

Satsane for driftstilskot i Osterøy kommune 2021

- små barn, 1-2 år: kr. 234.691,-
- store barn, 3-6 år: kr. 113.318,-

Kapitaltilskot per barn 2021

Utdanningsdirektoratet har fastsett at kapitaltilskotet er avhengig av når barnehagen fekk godkjenning frå Miljøretta helsevern og kommunen.

- Barnehagar godkjent før 2015: kr. 8.650,- per barn
- Barnehagar godkjent 2016-2018: kr. 18.750,- per barn
- Barnehagar godkjent 2019 -2021: kr. 21.000,- per barn

I Osterøy kommune har dei to private barnehagane godkjenning frå før 2015, og 10 barnehageplassar har godkjenning frå åra 2016-2018. Dersom ein privat barnehage utvidar drifta med fleire barnehageplassar og får ny godkjenning, eller ein ny privat barnehage vert bygd, vil dei få høgaste kapitaltilskotet per barn.

Driftstilskot familiebarnehage

Tilskot per barnehageplass i familiebarnehage:

- Små barn, 1-2 år: kr. 177.500,-
- Store barn, 3-6 år: kr. 134.900,-
- Kapitaltilskot per barn: kr. 13.800,-
- Pensjonspåslag per barn: kr. 7.949,-

Det er ingen familiebarnehagar på Osterøy per i dag, men det er søkt om løyve til å starte opp ein på Valestrand. Ein storbarnsplass i familiebarnehage har høgare driftstilskot enn ein vanleg privat barnehage, medan driftstilskotet på ein småbarnsplass er noko lågare.

5. BARNETALSUTVIKLING

Forventa barnetalsutvikling i planperioden

Kommuneplanen sin samfunnsdel 2020-2030 (s.10-11) beskriv dei demografiske utfordringane i kommunen. Ved inngangen til 2020 var det 8098 registrerte innbyggjarar i Osterøy kommune. I 2040 er det venta at det vil bu om lag 8600 i kommunen dersom utviklinga held fram som i dag, og det er den eldste delen av befolkninga som aukar.

Kommuneplanen sin samfunnsdel legg til grunn at det vil bli behov for færre barnehage- og grunnskuleplassar. Visar til tabellen nedanfor, der det kjem fram ein nedgang i barnetal fram til 2030 og deretter ein oppgang fram mot 2040. Det vil vere om lag like mange mellom 20 og 66 år i 2040 som i dag. Den demografiske endringa med færre barn og unge, og fleire eldre, vil óg føre til endringar med omsyn til kvar kommunen må setje inn ressursane.

Tabell 2, henta frå Kommuneplanen sin samfunnsdel 2020-2030, s.11, høringsutkast

Aldersgrupper	2020	2025	2030	2035	2040	Skilnad 2020-2040	Livsfase
0-5 år	588	487	490	516	545	-43	Barnehage
6-15 år	1027	1039	969	893	914	-113	Grunnskule
16-19 år	441	389	403	415	351	-90	Vidaregåande skule
20-66 år	4673	4632	4684	4714	4677	4	Yrkesaktive
67 år eller eldre	1369	1541	1741	1931	2144	775	Pensjonistar
I alt	8098	8088	8287	8469	8631	533	

Usikre prognosar – behov for fleksibilitet

I vurderinga av prognosane vert det presisert at prognosar kan vere upresise. Til dømes kan barnetalet auke dersom det på nytt vert større arbeidsinnvandring eller om det vert endra nasjonal politikk i mottak av flyktningar. SSB visar til at fødselstala vanlegvis går ned i helsekriser og økonomisk usikre tider, men i første kvartal 2021 har tala overraskande nok stege. Det er same tendens i Norge og i Osterøy kommune. Innflyttinga til Osterøy kommune har også auka første kvartal i 2021. Om koronaepidemien kan få konsekvensane for demografien på lengre sikt er eit ope spørsmål, men kan bidra til eit behov for fleksibilitet i barnehageplassar.

I åra 2015 til 2020 har fødselstala i Norge gått kraftig ned. I Osterøy kommune har fødselstala gått ned med nærare 30% i same periode. Fødselstala for 2021 er høgare enn forventa.

Tabell 3, fødselstal og barnehagebarn dei neste to årene.

Årskull	Tal på fødslar i OK	Tal 2020/2021 Barnehagebarn(*)	Tal 2021/2022 Barnehagebarn	Estimerte tal 2022/2023 Barnehagebarn**
2015	107	108	---	---
2016	106	105	105	---
2017	91	84	89	91
2018	94	85	89	92
2019	78	66	80	80
2020	77	---	61	77
2021	38 +	---	---	70
		Tot. 448	Tot. 424	Tot. 410

Kjelder: Osterøy helsestasjon, 16.06.21, og Vigilo barnehagesystem.

(*) Tala på barnehagebarn inkluderer barn som er flytta til Osterøy.

(**) Tala for barnehageåret 2022/2023 er eit estimat ut frå kjente fødselstal

Kvar er barn under skulepliktig alder busett i dag?

I barnehagane sitt hovudopptak for 2021/2022 fekk alle søkarane som har lovleg rett på barnehageplass tilbod innan ei veke og kapasiteten i 5 av 8 barnehagar var då fullt utnytta. Våren 2021 har det kome til fleire søkarar og desse arbeidar vi no med å finne barnehageplass i andre barnehagar enn der dei har søkt.

Tabell 4, lokale sentre – kor bur barna og tilgang på barnehageplassar

Lokale sentre	Busette barn under skulepliktig alder per april 2021 (*)	Barnehagar som er nytta av innbyggjarane	Ledig kapasitet i dei lokale sentra per august 2021?
Haus	98 i Haus 18 i Bruvik	Haus barnehage og Osterøy gårdsbarnehage	Ja
Valestrand	287	Reppen, Valestrand, Hauge og Osterøy gårdsbarnehage	Ja
Lonevåg	150 i Lonevåg	Lonevåg, Hauge og Osterøy gårdsbarnehage	Nei
Fotlandsvåg	44 i Fotlandsvåg 4 i Tyssebotn	Fotlandsvåg, Mjøsdaalen (**) og Osterøy gårdsbarnehage	Nei

(*) Tal frå Helsestasjonen per 16.04.21. Inkluderer barn født i 2020 og 2021 treng ikkje barnehageplass før hausten 2021 eller 2022.

(**) Mjøsdaalen har ledig kapasitet, men ikkje nok søkarar.

Kapasitet

Osterøy kommune oppfyller lovkravet om å tilby barnehageplass i heimstadkommunen. Kommuneplanen sin samfunnsdel 2021-2040 tek til orde for å styrke dei eksisterande lokale sentra. Det er og kan fortsetje å vere ei problemstilling at søkarane ikkje bur i nærleiken av dei barnehagane som har ledig kapasitet.

At områda Lonevåg og Fotlandsvåg ikkje har ledig kapasitet talar for at det er naudsynt å ha meir fleksibilitet / mogeleg auke i barnehageplassar for å ta høgde for auke i . Det ser ut frå eksisterande barnehagar som ligg på vegen til arbeid, også vert nytta av mange foreldre.

Tabell 5, lokale sentre – kapasitet barnehageplassar og forventa behov

Lokale sentre	Ledig kapasitet per august 2021	Mogeleg å utvide kapasitet?	Forventa behov i lokale sentre
Haus	Haus bhg: 12 små-/ 24 storbarnsplassar	Haus bhg: kan evt. utvide i samarbeid med skulen	Forventa nedgang.
Valestrand	Reppen bhg: 12 små- / 24 storbarnsplassar	Reppen bhg: kan utvide med 30 storbarnsplassar ekstra. Trygge barnehagar - bygge barnehage med 80 storbarnsplassar. Ein familiebarnehage - er søkt om å bli etablert.	Kan bli auke i behov barn grunna regulerte byggefelt.
Lonevåg	Nei	Hauge bhg: kan utvide med 40 storbarnsplassar, er ferdig prosjektert og berekna til 3,5 mill.	Kan bli auke i behov barn grunna regulerte byggefelt.
Fotlandsvåg	Mjøsdalen bhg: ikkje nok søkarar.	Fotlandsvåg bhg: kan evt utvide med areal frå skulen eller byggje på nærliggande tomt.	Kan bli auke i behov barn grunna regulerte byggefelt.

6. BARNEHAGESTRUKTUR I FRAMTIDA

Driftsavdelinga si vurdering av den kommunale bygningsmassen

Kommunale barnehagar	Manglar ved bygget / behov for oppgradering	Gode kvalitetar i bygget	Kvalitetar i uteområdet	Samla vurdering
Haus 66 barn 2021-2022	Bygget manglar rom til reinhaldsmaskinene og tilstrekkeleg oppbevaringsplass for forbruksartiklar for reinhald. Varmereguleringa i glashuset i den nye delen er komplisert.	Bygget har gode kvalitetar, både i ny og gammal del. Bygget har ny ventilasjon. Det er nytt golvbelegg i heile den eldste delen. Gjerdet ned til vatnet og ut til vegen er nytt.	Uteleikeplassen er variert og inndelt i sonar for dei yngste og dei større barna. Det er ei bålhytte på leikeplassen og gode kvalitetar i leikeapparat og fine naturområde. Barnehagen har nærleik til skule, SFO og fotballbane.	Bygget har gode kvalitetar og innfrir lovkrava.
Valestrand 30 barn 2021-2022	Bygget har enkel standard og må malast utvendig. Det er ikkje dagslys i alle rom, noko som er lovkrav og har difor ei godkjenning frå Miljøretta helsevern ut august 2023. Elektrisk Oppvarming, derav ein del panelomnar. Behov for ny systemhimling i alle tak. Tilkomst til barnehagen og mangel på parkeringsplassar tilsei at tryggleik for barna ikkje er god i hente- og leveringsituasjonar. Nokre personalfasilitetar må oppgraderast.	Ventilasjonen er god og golvbelegg er nytt i størstedelen av bygget. Kjøkkenet er av god kvalitet, Vaskerenner til barna er montert. Garderobeinnreiinga til barna er ny og fungerer godt. Vognhus er nytt og plassert på nedsida av bygget.	Solrik tomt og den ligg sentralt på Valestrandsfossen. Uteleikeplassen innbyr til ulike aktivitetar, og kommunen eig området nedanfor huset/ utanfor gjerdet. Dette området bør innlemmast i barnehagen sitt uteområde. Plasseringa er god for dei som ikkje har bil, med nærleik til ferja og bussen stoppar like nedanfor. Det er gangsti opp til barnehagen.	Barnehagen har ein enkel standard, men er ikkje i spesielt dårleg stand. Det er små rom og kreative løysingar for å tilfredsstillе lovkrava, men godkjenninga er midlertidig til august 2023.

Kommunale barnehagar	Manglar ved bygget / behov for oppgradering	Gode kvalitetar i bygget	Kvalitetar i uteområdet	Samla vurdering
Lonevåg 115 barn 2021-2022	<p>Det er vedteke at barnehagen skal skifte tak og det skal byggast vognhus for å møte lovkrava om reine soner i bygget.</p> <p>Deler av leikeplassen er ikkje opparbeida eller ferdigstilt.</p>	<p>Barnehagen har gode areal, med fleire rom knytt til kvar avdeling og eit stort fellesrom. Det er nytt golvbelegg i heile barnehagen og to kjøkken på kvar etasje.</p> <p>Alle avdelingane har fått støydempende og lydabsorberande plater, og nokre har nye himlingar. Gode arbeidsrom og arbeidsplassar er tilgjengeleg for pedagogane. Har elektrisk oppvarming og panelomnar, og balansert ventilasjon.</p>	<p>Barnehagen har stort og variert uteleikeplass, og den er lett å dele opp i soner.</p> <p>Barnehagen ligg sentralt i Lonevåg, og kan nytte basseng, idrettsbane og naturen rundt.</p>	<p>Bygget møter lovkrava.</p> <p>Bygget ber preg av å vere ein gamal helseheim og ein har funne løysingar som fungerer.</p>
Hauge 75 barn 2021-2022	<p>Stelleplassar for dei yngste er under utbetring. Det er ikkje tilstrekkeleg arbeidsplassar for pedagogane, som var tenkt i byggetrinn 2.</p> <p>Bygget manglar rom til reinhaldsmaskinene og tilstrekkeleg oppbevaringsplass for reinhaldar. Oppgradering av nokre gjerder på uteområdet trengs.</p>	<p>Gode og luftige lokalar med gode kvalitetar.</p> <p>Det er vannbåren varme i golva og balansert ventilasjon.</p>	<p>Barnehagen har ein stor uteleikeplass som innbyr til variert leik og har eit stort område. Barnehagen har gode leikeapparat og naturområde tett på.</p> <p>Det er buss-stopp like ved barnehagen.</p>	<p>Bygget har gode kvalitetar og innfrir lovkrava.</p> <p>Bygget er maksimalt utnytta.</p>

Kommunale barnehagar	Manglar ved bygget / behov for oppgradering	Gode kvalitetar i bygget	Kvalitetar i uteområdet	Samla vurdering
Fotlandsvåg 29 barn 2021-2022	Behov for å male veggflater innvendig. Bygget skal malast utvendig i 2021. Sommarstid blir avdelingsromma svært varme. Det er behov for arbeidsplassar for pedagogane og møterom og vognhus etter dagens standard.	Arkitekt-teikna bygg med gode kvalitetar. Golvvarme og varmepumpe som varmekjelde.	Ein godt utnytta og leikeplass på tre sider av bygget, som byr på ulike aktivitetar og utfordringar. Barnehagen kan og nytte skulen sine areal, bana og har lett tilgang til naturområde og lavvo.	Bygget har gode kvalitetar og innfrir lovkrava. Bygget er maksimalt utnytta.
Mjøsdaalen 13 barn 2021-2022	Bygget vart laga av brakkemodular på 90-tallet og har dårleg isolasjonsverdi. Vindauga og saltaket er ikkje av god kvalitet. Varmekjelde er panelomnar og golva er kalde. Bygget må malast utvendig.	Det er skifta ein del golvbelegg, det er laga pauserom og ny garderobe for personalet. Garderobar til barna er av grei kvalitet, og rommet har fått avtrekk. Ventilasjon i bygget fungerer godt.	Naturtomt med gode motoriske utfordringar bak barnehagen. Dei nyttar Montessori-skulen sin skuleplass og. Ikkje godkjent fallunderlag rundt bratt rutsjebane. Flotte naturområde kring barnehagen.	Dette er ikkje eit bygg for framtida, men kan dekkja eit behov nokre år framover. Det vil koste mykje å setje bygget i god nok stand.

Tabell 6, driftsavdelinga si vurdering av bygningsmasse

Søknad om kommunalt tilskot til private barnehageplassar per mai 2021

For å hindre overetablering av barnehageplassar må det søkast om tilskot ved følgande tilfelle:

- ved utviding av kapasitet i eksisterande barnehage som krev ny godkjenning av etter barnehagelova § 10
- Ved etablering og bygging av ny barnehage.

Tabell 7, søknader om kommunalt tilskot til nye barnehageplassar

Søkar	Søknad motteke	Oppstarts-tidspunkt	Plassar	Merknad til søknad
Trygge Barnehagar	22.01.2021	2022	6 avdelingar	På Rundhovde, Valestrandsfossen. Skal drivast av FUS-barnehagene.
Ingrid Fosse Mjelstad	08.03.2021	01.01.2022	3-5 plassar	Søker om å drive familiebarnehage i ein heim. Hjellvikvegen, Valestrandsfossen.

Vilkår for tildeling av tilskot er at alle krav i reguleringsplanar og anna lovverk er oppfylt før det utbetalast tilskot. Det er eigars ansvar å sjå til dette. Om Osterøy kommune godkjenner etablering av nye barnehageplassar er eigars framdriftsplan bindande for tilsegn om tilskot.

Oversikt over barnehagane

Barnehagar i Haus-området

Haus barnehage er einaste barnehage i Haus og ligg like ved Haus skule og idrettsbana. Barnehagen har hatt fem avdelingar og reduserer hausten 2021 til fire avdelingar og om lag 66 barn, 1,4 årsverk leiar-ressurs og om lag 14 årsverk tilsette. Haus barnehage har ledig kapasitet i bygget innanfor noverande godkjenning og har tilpassa bemanninga til det faktiske barnetalet. Dersom det vert behov for fleire barnehageplassar i Haus-området kan dei på nytt bemanne opp.

Barnehagar i Valestrand-området

Valestrand barnehage ligg sentralt til på Valestrandsfossen, med offentlig transport tett ved og dei som ikkje køyrer bil kan gå ein snarveg opp til barnehagen. Med om lag 30 barn fordelt på to avdelingar er barnehagen sin kapasitet maksimalt utnytta. Det er 0,8 årsverk leiar-ressurs og om lag 8 årsverk tilsette. Barnehagen sitt uteområde er på tre sider av huset, byr på ulike leik og er lett for barna å få oversikt over. Dei to avdelingane samarbeider godt og foreldre gjev uttrykk gjennom brukarundersøkingar å vere nøgde med barnehagetilbodet. Det er ei engasjert foreldregruppe og tilsette som ønskjer å oppretthalde drifta i Valestrand barnehage.

Barnehagen har ein enkel standard, men er ikkje i spesielt dårleg stand. Det er små rom og kreative løysingar for å tilfredsstillе lovkrava, men godkjenninga er midlertidig fram til august 2023. Tidspunktet for den midlertidige godkjenninga heng saman med at ein kommunal barnehage skulle byggast på Valestrandsfossen og stå klar august 2023, noko som ikkje vert gjennomført. Godkjenninga visar til at deler av det godkjente leike- og opphaldsarealet ikkje har dagslys. Dersom barnehagen skal drivast vidare vurderer kommunen det som mogeleg å få ny godkjenning gjennom utbetring av bygget. Det vil vere mogeleg å få dagslys inn i rom gjennom ombygging, setje inn vindauga og dører med vindaug, samt ein styrt bruk av romma med minst dagslys. Barnehagen si godkjenning er og knytt til aktiv bruk av barnehagen sin lavvo, som eit kompensierende tiltak for lite areal og dagslys.

Reppen barnehage er ligg ovanfor Valestrand barnehage og bygget har gode kvalitetar. Malika Håland eig og driv barnehagen. Frå august 2021 har barnehagen om lag 55 barn fordelt på to basar og har ledig 12 småbarnsplassar/24 storbarnsplassar. Dei kan i tillegg utvide talet med inntil 20 storbarnsplassar innanfor den eksisterande godkjenninga. Eigar av Reppen barnehage har kommunisert til kommunen at dei ønskjer og kan, med små endringar i bygget, ha kapasitet til å utvide med ytterlegare barnehageplassar om det er behov for det.

Hauge barnehage: Sjå meir informasjon om barnehagen under Lonevåg-området.

Barnehagar i Lonevåg-området

Lonevåg barnehage er lokalisert i den gamle helseheimen og er den største barnehagen i Osterøy kommune og har om lag 115 barn fordelt på seks store avdelingar. Barnehagen har 1,6 årsverk leiarressurs og om lag 30 årsverk tilsette. Barnehagen har eit stort og godt uteområde, med varierte utfordringar og aktivitetar tilpassa dei ulike behova til barna. Barnehagen har nærleik til fine naturområde, skulane, idrettsbana og bassenget og andre tilbod i Lonevåg sentrum.

Hauge barnehage ligg på Hauge, er eit bygg med gode kvalitetar og ein stor naturtomt med ulike leikeapparat. Barnehagen har om lag 76 barn fordelt på fire store avdelingar, 1,4 årsverk leiarressurs og 18 årsverk tilsette. Hauge barnehage er ikkje ein nærmiljøbarnehage, men barnehagen ligg i eit knutepunkt der mange fer forbi på veg til jobb og skule. Barnehagen har i dag ei maksimalutnytting av barnehagen sitt areal og dei fleste barna er frå Valestrand og Lonevåg-områda.

Hauge barnehage starta opp i 2012 og 2.byggetrinn var planlagt å stå ferdig i 2021 med ytterlegare to avdelingar med om lag 40 storbarnsplassar. Visar til Heradsstyremøtet 9.desember 2020, då det vart vedteke å gjere analysen som denne planen er eit svar på. Byggetrinn 2 er meint å ligge nedanfor eksisterande barnehage, med ein overbygd gangveg som bind dei to bygga saman. Kvalitetar som ikkje vart prioritert i byggetrinn 1 skulle realiserast i byggetrinn 2, mellom anna eit større fellesrom for barna og arbeidsplassar for dei tilsette.

Teikning av byggetrinn 2: Norconsult.

Osterøy gårds- og friluftsbarnhage ligg i ein ombygd driftsbygning på Vevle. Tommy Lohne og Eli Hovden Raknes eig og driv barnehagen som har om lag 38 barn, der 10 av barna er i ei friluftsguppe. Barnehagen utnyttar kapasiteten fullt ut og utmerkar seg ved at dei har barn som bur på heile øya, frå Bruvik til Tysnes.

Ny tomt til barnehage. I Områdeplanen for Lonevåg er det foreslått å setje av tomt til ny barnehage for å kunne auke kapasiteten.

Barnehagar i Fotlandsvåg-området

Fotlandsvåg barnehage ligg vegg i vegg med Fotlandsvåg skule og er eit kvalitativt godt bygg. Barnehagen har om lag 29 barn fordelt på to avdelingar, 0,8 årsverk leiar-ressurs og om lag 8 årsverk tilsette. Barnehagen har full kapasitetsutnytting og det er ikkje rom for å utvide med fleire barnehageplassar. Mjøsdaalen barnehage har gjennom åra gjeve tilbod til barn som har søkt og ikkje har fått plass i Fotlandsvåg barnehage. Fotlandsvåg barnehage er i dag den barnehagen med høgast kostnad per storbarnsplass, noko som heng saman med høg kompetanse i personalgruppa og at det er 80% leiar-ressurs. Mjøsdaalen og Fotlandsvåg barnehage har same styrar og eit fagleg samarbeid for å sikre eit kvalitativt godt barnehagetilbod i begge barnehagane.

Mjøsdaalen barnehage ligg i Hosanger og har ei lita avdeling. For barnehageåret 2021-2022 vert gruppa på 13 barn, 0,2 årsverk leiarressurs og 3 årsverk tilsette. Det har vore naudsynt dei siste åra med høgare bemanning for å sikre tryggleiken til barna enn det bemanningsnorma tilseier og barnehagen har ikkje stor nok søkarmasse til å utnytte kapasiteten i bygg og bemanning. Mjøsdaalen barnehage har ein viktig funksjon i lokalmiljøet og har eit godt samarbeid med Montessori-skulen som dei delar uteområdet med.

7. RÅDMANNEN SI TILRÅDING OM EIN BEREKRAFTIG BARNEHAGESTRUKTUR

Å møte endra behov

Målsettingane i Kommuneplanen sin samfunnsdel 2021-2040 (s.20-24) er utarbeida med utgangspunkt i politiske arbeidsmøte og innbyggarmedverknad. Det kjem tydeleg fram at dei eksisterande lokale sentra skal styrkast og det er ei målsetting om gode levekår og attraktive lokalsamfunn. Dette speilast også i arealstrategien, som har målsetting om at utbygging og/eller fortetting i sentra og i eksisterande bygde område skal prioriterast framfor spreidd bustadbygging. Den konsentrerte utbygginga skal medverke til redusert transportbehov og at dei skal innehalde tenester, arbeidsplassar med meir, slik at meir av dei daglege behova vert dekkja lokalt. Til tross for dette vert det presisert følgande: «I Osterøy kan ein ikkje vente at tettstader som Lonevåg, Valestrand og Haus skal vere fullt ut dekkja med lokale arbeidsplassar og tenester slik at dei som bur der kan gå eller sykle til arbeid eller teneste».

Rådmannen vurderer dette slik: det skal oppretthaldast barnehage tilbud i dei fire lokale sentra: Haus, Valestrand, Lonevåg og Fotlandsvåg. Det kan ikkje forventast at det skal vere full barnehagedekning i desse områda. Overskot av barnehageplassar bør såleis liggje langs aksene der folk ferdast på veg til og frå arbeid og skule, og kan slik ta unna auka behov for barnehageplassar for heile Osterøy og sikre ein fleksibilitet i tilbodet. Plasseringa av barnehagane er såleis viktig for at det skal vere praktisk for foreldre med levering og henting i barnehagen.

Målsettingar

Foreldre får barnehageplass til rett tid i Osterøy kommune

- Osterøy kommune innfrir lovkravet om rett til barnehageplass i kommunen for *barn som fyller eitt år innan utgangen av november og som ikkje har barnehageplass.*
- Osterøy kommune tilbyr barnehageplass gjennom året når nokon søker barnehageplass.
 - Barn født frå desember til juni må ikkje vente til august etter dei er fylt 1 år for å få barnehageplass.
 - Tilflyttarar får tilbod om barnehageplass når dei har behov.

Osterøy kommune har ein berekraftig barnehagestruktur

- Det er barnehageplassar tilgjengeleg i dei fire lokale sentra.
- Osterøy kommune etablerer ikkje nye barnehageplassar i sentre som har overkapasitet.
- Barnehagebruksplanen gjev føringar for utforming av barnehagar for framtida og for utbetringar i eksisterande bygg.
- Barnehagestrukturen skal stette ein heiltidskultur for tilsette og arbeidsgjevarane i Osterøy kommune.

Tilråding om berekraftig barnehagestruktur

Det skal drivast barnehagar i dei fire lokale sentra; Haus, Valestrand, Lonevåg og Fotlandsvåg. Visar til tabell 4 og tabell 5 som viser kapasitet i dei lokale sentra. Områda Lonevåg og deler av Fotlandsvåg utpeikar seg med å ikkje ha ledig kapasitet, medan Valestrand og Haus har ein overkapasitet per august 2021. Etter ei vurdering av ledig kapasitet, framtidig behov, berekraftige bygg og drift tilrår rådmannen følgande:

Barnehagehage i Haus-området

- **Rådmannen tilrår at Haus barnehage forset drifta.** Det er forventet ei nedgang i området. Barnehagen organiserer og bemannar til det barnetalet dei til ein kvar tid har. Hausten 2021 har barnehagen ledig kapasitet og kan tilby tilflyttarar og andre plass gjennom året. Dersom prognosane skulle endra seg, kan areal ved Haus skule nyttast til ein avdeling eller base for ei friluftsgruppe for dei eldste barna.

Barnehagar i Valestrand-området

Dei eksisterande barnehagane på Valestrand har samla sett ledig kapasitet per august 2021. Det er komne to søknader om å etablere nye barnehagar i Valestrandområdet, det er Trygge Barnehager og ein familiebarnehage.

- **Rådmannen tilrår å avslå søknaden frå Trygge Barnehager om å byggje ein ny barnehage.** Rådmannen vurderer at det ikkje er driftsgrunnlag for 6 avdelingar på Valestrandsfossen, med oppstart i 2022. I søknaden er det ikkje presisert kor mange barnehageplassar dei planlegg, men kommunen legg til grunn at 6 avdelingar tilsvarar om lag 80-100 storbarnsplassar. Den aktuelle tomte ligg på Rundhovde og kundegrunnlaget er i hovudsak innbyggjarane på Valestrandsfossen. Rådmannen vurderer det som sannsynleg at det vert betydeleg overkapasitet på barnehageplassar i Valestrandområdet. Ved overkapasitet på barnehageplassar er det viktig at desse ligg langs aksene der innbyggjarane fer forbi til og frå arbeid og skule. Rådmannen vurderer det som lite sannsynleg at ein barnehage på Rundhovde vil fylle behovet for fleksibilitet i barnehageplassar for større delar av Osterøy kommune. Det er grunn til å tru at ein ny barnehage vil føre til konkurranse med Reppen barnehage, og rådmannen vurderer at det ikkje er god samfunnsøkonomi om Reppen barnehage vert tvungen til å redusere drifta betydeleg eller leggja ned på grunn av for lite søknad av barn.
- **Rådmannen tilrår å avslå søknaden frå Ingrid Fosse Mjelstad om å etablere familiebarnehage.** Det er søkt om å starte opp januar 2022 og det er då overkapasitet på barnehageplassar i Valestrandområdet. Det er såleis ikkje naudsynt å etablere fleire barnehageplassar. Det er ikkje presisert i søknaden kor mange barnehageplassar det er søkt om, men kommunen legg til grunn at det er maksimalt 4 barn under tre år eller 5 barn dersom fleire er over 3 år. Tiltakshavar vil arbeide i heil stilling og vil ha ein opningstid 7.30-16.30. Familiebarnehagar er også pålagt å drive etter Barnehagelova og Rammeplan for barnehage (2017). Tiltakshavar har utdanning som barnehagelærer og har slik føresetnad til å systematisk arbeide med det pedagogiske tilbodet til barna. Regelverket for familiebarnehagar pålegg drift i fellesskap med andre barnehagar, og tiltakshavar vil søke samarbeid med andre etter ei eventuell godkjenning om etablering. Familiebarnehagen skal drivast i heimen til tiltakshavar og må godkjennast av Barnehagemynda i Osterøy kommune. Stortingsmelding 41 *Kvalitet i barnehage* har målsetting om likeverdige barnehagetilbod for alle barn og eit barnehagetilbod av høg kvalitet. Rådmannen vurderer ikkje familiebarnehage som eit fullgodt barnehagetilbod, då ein familiebarnehage har ei særleg sårbar drift dersom tiltakshavar sjølv eller hennar barn vert sjuke. Barnehagen har nedfelt i sine vedtekter, som er vedlagt søknaden, at barnehagen kan stenge 5 dagar i året på grunn av sjukdom, og kan avviklast på relativt kort varsel ved særlege høve.

- **Rådmannen tilrår at Valestrand barnehage vert lagt ned juni 2023.** Valestrand barnehage har eit barnehagebygg som ikkje held ønskjeleg standard for barnehagebygg i framtida, og det er ikkje berekraftig å fortsette å oppgradere bygget. Både foreldre og tilsette gjev uttrykk for å trivast i bygget og den litle barnehagen, og kvaliteten i barnehagetilbodet vurderast til å vere godt.

Barn og foreldre får prioritet ved opptak til andre barnehagar i Osterøy kommune, og må søke ny barnehageplass i den barnehagen dei ønskjer plass innan 15.februar 2023. Ved at Reppen / Hauge barnehage utvidar drifta frå august 2023 vil det vere mogeleg å tilby plass til dei som ønskjer plass der.

I takt med dei demografiske endringane i kommunen, vurderer kommunen å nytte tomta til andre formål. Det er stort behov for omsorgsbustader med sentral plassering.

- **Rådmannen tilrår at kommunen går i dialog med Reppen barnehage om å utvide kapasiteten dersom Valestrand barnehage vert lagt ned august 2023.** Reppen er privateigd, bygget har gode kvalitetar og dei kan utvide talet med inntil 20 storbarnsplassar innanfor den eksisterande godkjenninga. August 2021 har barnehage i tillegg ledig 12 småbarnsplassar / 24 storbarnsplassar. Eigar av Reppen barnehage har kommunisert til kommunen at dei ønskjer og kan, med små endringar i bygget, ha kapasitet til å tilby barnehageplass til alle 30 barna frå Valestrand barnehage frå 2023.
- **Hauge barnehage:** Sjå meir informasjon om barnehagen under Lonevåg-området. Barnehagen har ei maksimalutnytting av barnehagen sitt areal i dag og barna er hovudsakleg busett i Lonevåg- og Valestrandområdet.

Barnehagar i Lonevåg-området

- **Rådmannen tilrår at Lonevåg barnehage fortset drifta og aukar leiarressursen frå 1,6 til 2 årsverk.** Barnehagen er lokalisert i den gamle helseheimen og er den største barnehagen i Osterøy kommune tilsvarande 155,4 storbarnsplassar per i dag. Dette vurderer kommunen som den maksimale storleiken på ein barnehage i brytinga mellom effektiv økonomisk drift, god organisering av barnehagetilbodet og leiing. Lonevåg barnehage bør auke leiingressursen i barnehagen frå 1,5 til 2 årsverk, for å kunne møte kompleksiteten i drifta og forsetje å utvikle kvaliteten i tilbodet. Barnehagen skal organisere og bemanne til det barnetalet dei til ein kvar tid har.
- **Rådmannen tilrår at Hauge barnehage utvidar med byggetrinn 2 frå 2023 og aukar leiarressursen frå 1,4 til 2 årsverk.** Hauge barnehage bør auke leiingressursen i barnehagen frå 1,4 til 2 årsverk ved maksimal utnytting av drifta, for å kunne møte kompleksiteten i drifta og forsetje å utvikle kvaliteten i tilbodet. Barnehagen skal organisere og bemanne til det barnetalet dei til ein kvar tid har.

Hauge barnehage er ikkje ein nærmiljøbarnehage, men barnehagen ligg i eit knutepunkt der mange fer forbi på veg til jobb og skule. Barnehagen kan sjå ut til å vere eit attraktivt barnehagetilbod også for dei som nyttar buss, dei som går på vaksenopplæringa og dei som køyrer forbi for å kome på jobb.

Barnehagen si plassering kan sikre at kommunen kan oppnå målsettinga om å tilby barnehageplass til tilflyttarar gjennom året og til barn som ikkje har lovkrav på barnehageplass før august (vert 1 år i desember til juni). Dersom det skulle bli vekst i dei lokale sentra Valestrand, Lonevåg og Haus, er Hauge for mange eit praktisk alternativ til nærbarnehagen. Ved å tilby dette kan bidra til at Osterøy er ein attraktiv stad å bu for barnehagefamiliar.

Hauge barnehage har eit gode kvalitetar i bygget og stod ferdig i 2012. Barnehagen har i dag ei maksimalutnytting av barnehagen sitt areal. Dei fleste barna er frå Lonevåg- og Valestrandområdet.

- **Osterøy gårds- og friluftsbarnhage fortset drifta.** Barnehagen er privateigd og kommunen set pris på det private initiativet. Den er på Vevle og har tilsvarande om lag 50 storbarnsplassar og utnyttar kapasiteten fullt ut. Barnehagen utmerkar seg ved at dei har barn som bur på heile øya, frå Bruvik til Tysnes.
- **Rådmannen tilrår at tomta som er sett av til barnehage i Lonevåg ikkje vert nytta til barnehageføremål i planperioden.**

Barnehagar i Fotlandsvåg-området

- **Rådmannen tilrår utviding av Fotlandsvåg barnehage frå hausten 2022.** Samhandling mellom skule og barnehage kan føre til ei fleksibilitet i arealutnytting i kommunale bygg, og er mindre kostnadsdrivande enn å byggje eit nytt barnehagebygg på nabotomta. Skulen er no i ei prosess med omlegging av klassesdelinga, noko som kan frigjere areal. Barn og personale i barnehagen er vande med å nytte deler av skulen. Barnehagen skal organisere og bemanne til det barnetalet dei til ei kvar tid har.
- **Avviklinga av Mjøsdaalen barnehage vert utsett med eitt år til sommaren 2023.** Grunngevinga er at dei fleste foreldra til born i barnehagen arbeider enten i bygda eller mot Lonevåg/Bergen. Alternativ barnehageplass i Fotlandsvåg vert difor svært lite tenleg, då ein får samla auka reisetid med minst 40 minutt dagleg. I 2023 er utvidinga av Hauge barnehage etter planen klar, som er mykje betre med tanke på logistikk for foreldra i Mjøsdaalen

Oppsummering – barnehagestruktur i framtida

Barnehagebruksplanen legg fram tiltak for å auke tilgangen på barnehageplassar i dei lokale sentra der det i dag er full utnytting av kapasiteten og senke kapasiteten på barnehageplassar i dei sentra der det er sannsynleg at det vil vere mindre behov i planperioden.

Barnehagen skal organisere og bemanne til det barnetalet dei til ein kvar tid har.

Usikre prognosar gjer at det kan vere naudsynt å ha bygg som gjer det mogeleg å auke opp talet på barnehageplassar med kort responstid og at barnehageplassane må vere plassert slik at det er mogeleg å nytte offentlege transportmidlar.

Ei oppsummering - rådmannen tilrår følgande:

Tabell 7, strukturtiltak oppsummert.

Strukturtiltak	Tal plassar (*)	Når	Kommentar
Fotlandsvåg barnehage	+ 30 store	Aug. 2022	Utvide med fleire barnehageplassar
Mjøsdalen barnehage	-20 store	juli 2022	Legge ned drifta
Valestrand barnehage	-40 store	Juli 2023	Legge ned drifta
Hauge barnehage	+48 store	Aug. 2023	Auke leiarressursen med 0,6 årsverk
Reppen barnehage	+20 store	Aug. 2023	Dialog med eigar om auke i barnehageplassar
Lonevåg barnehage		Jan. 2022	Auke leiarressursen med 0,4 årsverk
Trygge barnehager AS			Søknaden vert ikkje innvilga
Familiebarnehage v/ Ingrid Fosse Mjelstad			Søknaden vert ikkje innvilga
Haus barnehage			Fortset drifta som i dag
Osterøy gårdsbarnehage			Fortset drifta som i dag
Tomt i Lonevåg til ny barnehage			Tomta vert ikkje nytta til barnehageføremål i planperioden

(*)Talet på barnehageplassar er her omrekna til storbarnsplassar